

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ *Bétsben*, Szent Mihály - Havának
(Septembernek) 21-dik napján,
1792-dik Észkendőben.

B é t s.

Ö Felségek, mind ez ideig *Hetzendorfban* múlatnak, honnan, a' bé-vett szokás ízerént ma reggel is bé-jött már 8 óra előtt Tsászárs **ő** Felsége, audientzia-adás végett.

A' *Schönbrunnban* lévő négy iffjabb Fő Hertzegek, kezdenek már ki-épülni a' veres himlőből, mellyben feküdtek mintegy két hetektől fogva. Mibelyt tökéletesen helyre állanak: alig ha **ő** Felségek is mindjárt vissza nem költöznek *Schönbrunnba*, mellyet tsupán azért hagytak vala oda: mivel sem Tsászárs, és Tsászársné **ő** Felségeken, sem Nádor-

E e

Is.

Ispány, és József Fő Hertzegeken nem volt gyermek - korokban himlő.

Tsászár ö Felsége' Neve - napja a' jövő hónapnak 4-dikén lesz, mellyen újj Olasz Opera, és Ballét fog adódni. Tételnek némelly helyeken, Illuminációhoz való készülétek is:

Ns *Keuth* (*Kith*) Úr; a' ki 20 esztendőktől fogva viselt már *Bétsben* Követséget a' *Nagy - Britanniai* Udvar' részéről, 's jelen volt a' *Sistovi* tanátskozáson is: Sept. 18-dikán reggel ide hagyta *Béts* Városát, 's vissza - tért *Londonba*. Némelly házi tselédeit itt hagyta, kiket a' helyébe jövőendő Követ fog fel-fogadni, a' szokás szerént. Az említett tselédek közzül egyet úgy megütött ma a' guta, az Udvari Kapu előtt való menttében, hogy mindjárt szörnyű halált holt.

Három *Bétsi* Urak árendába vették Bétshez közel, *Kogron* nevű falú tájját a' végre; hogy ott vadásztassanak. Ezeknek szeles Urfiaik, ki mentek nem régen oda vadászni. Még a' Házak tetejéről is lövöldözték a' verebeket; jóllehet eleget kérték a' Lakosok, hogy azt ne tselekednék, mivel már a' takarmányt bé horták: 's könnyen szerentsétlenség történhetik. Ugy is lett: mert egy épület, tüzet kapott a' töltestől: 's 14 ház csak hamar porrá égett, minden hozzá tartozó alkotványokkal egygyütt. Jól meg fizettetik ezek a' derék nevelésű Fiak a' magok szüleiket: mert a' kár 30 ezer forintra betsültetik. A' *Kogroni* Lakosok t. i. nagy részént gazdag paraszt gazdák

Áák, kik fel szedik körül belől az életet, 's azzal kereskednek Béts Városába.

B. W. * Urfi, a' kiről irtuk vólt a' 395-dik oldalon, hogy tékozlásáért árestomba záratta az Attya: ki - szökött a' fogságból asszony - ruhában; kétség kívül azért, mivel a' puhasághoz szokott Urfi, félt a' katonai élettől; de úgy értjük, hogy vissza-hozatott.

Az itt lévő Fő Hadi - Kantzellária, egy tudósítást adott - ki tegnap előtt, mellynek értelme; meg - vólt már egy részént azon 3 Richemonti; és egy Remichi Levelekben, mellyeket a' múltt Postán közlöttünk; más részént pedig meg - vagyon az említett Remichi Levélnek hátra lévő részében; 's két Richemonti Levelekben, mellyeknek egyike költ Auguft. 29 dikén; a' másik Sept. 6-dikán. — Tsak ezeket iktatjuk tehát bé Hírmondónkba, mivel ezeknél fogva; bőven lessz közölve a' Hadi-Kantzellária' tudósítása:

Remich Városa alól, Auguft. 27 dikén.

H. Valdek, hogy annál derekassabban meg - vizsgálhassa Saar-Louis Városát, egéssz a' Sár - vize hidja' sorompó - fájáig (Schlagbaum) lovaglott; egy Káplárral, 's 6 köz Emberrel; 's a' vólt a' különös dolog, hogy még se löttek reá a' Frantziák. Innen úgy vélekedtünk, hogy; ha egy kevéssé meg - ijjesztettük volna ágyúinkkal a' Városbélieket: fel - adták volna magokat; a' minthogy el - indulásunk után Köveket is küldött a' Város, H. Hohenlohehez; de nem vehettük izenetjeknek hafznát, mivelhogy a' Braun-Schweigi Hertzeg' parantsolatja azt tartotta,

E e 2

hogy

hogy siessünk - bé *Lotharingiába*. — A' mint
 már más izben meg - irtam, *Homburgon* in-
 nen 3 tsapatra osztatott - fel H. *Hohenlohe'*
Serege. Az első tsapat, Aug. 27 - dikén
Mertzig Városáig haladt; a' második *Los-*
heimig; a' harmadik *Lehrbachig*. — Nem
 lévén kenyérünk, 's húsunk, el - küldöttünk
 eléségért 8 tsoport Lovasságot az Ellenség'
 földjére. Manifestumokat is vittek magokkal
 Lovasaink, melyeket fel - raggattak a' hely-
 ségekben. — Aug. 24 - dikén, által - tette
 magát az első tsapat a' Sár - vizén hajókból
 készített hidon, 's *Eftig* jött; holott meg-
 abrakolván, táborba szállott *Vichnél*, a'
Mosel' jobb pariján, hová tsak fél órányira
 esik *Remich* Városa (melly túl a' Móselen
 fekszik, *Luxenburg* Tartományában). Itt
 találkoztunk már egy Huszár, és 2 gyalog
 Batalion Prusszusokkal, kik, Gen. *Kehler'*
 vezérlése alatt, a' Prusszus hidakat, és élés-
 házakat őrizték. Második tsapatunk, Aug.
 25 - dikén; a' harmadik pedig 26 dikán érke-
 zett a' *Vichi* táborba. Ide érkezésünkkor,
Bredemus Városánál feküdt közel hozzánk
 a' Frantzia Kir. Hertzegek' táborá; de olly
 össze - vizsgálta, hogy alig vehettük - fel,
 merre van szemmel. — Aug. 25 - dikén, meg-
 nézte táborunkat a' Frantzia Király' iffjabb
 testvér Ötise — az úgy neveztetett *Artésiai*
 Gróf — sok Frantzia Generálisokkal egy-
 gyütt. — Aug. 26 - dikán nem takarod-
 hattunk még által a' *Mosel* - vizén, *Remich*
 tájjára; mivelhogy *Kehler* Prusszus Generális
 nem ment vólt el még akkor erről a' hely-
 ről. — Ma, úgymint Aug. 27 - dikén, egy
 Pat.

Pattantyús Májor küldetett - el tőlünk, két haubitz, és két 6 fontos ágyúkkal, a' Fr. Hertzegek' Seregéhez, melly megy *Sirk* Várának meg-vételére. (*Sirk*, a' *Mósel* vize' jobb partján fekszik, ide egy mértföldnyire). — *Károly* Fő Hertzeg, meg-látogatta ma H. *Hohenlohe* Vezérünket; de a' nagy eső miatt, meg nem járhatta táborunkat.

Richemontból, Aug. 29-dikén.

Minekutánna el-költöztek volna a' Prusszusok *Remik* tájjáról, bé *Lotharingiába*, 's némelly fal-törő, vagy ostrom-ágyúk érkeztek volna hozzánk *Luxenburgból*: Aug. 28-dikán, délutáni 3 órakor által-szállott első tsapatunk *Remiknél*, a' *Mósel* vizén, *Luxenburg* Tartományába; és minekutánna két kis mértföldet mentünk volna a' *Frantziák'* földjökön, estvéli 8 órakor *Rodemacher* alá értünk, hol, a' Vezér' parantsolatjából csak az ég alatt háltunk, minden sátor nélkül. Még magoknak a' Generálisoknak se volt sátorok: pedig egész éjszaka szakadt az eső. Szerentsésebbek voltak a' többeknél a' *Vurmzer'* Huszárjai, mert egy erdő' szélébe találtak esni, a' hol még is a' fák miá nem verhette úgy őket az eső. — A' második tsapat, éjfél tájban érkezett ide hozzánk. — Aug. 29-dikén hajnalban, meg-indult Seregünk nagy lutskosan belylyebb *Frantzia* Országba. Mentünkben el-ért bennünket *Károly* Fő Hertzeg, és már velünk marad az egész háború' idején. A' mint masiroztunk az Ország-útján: közel esett hozzánk balról, ama' híres *Frantzia* Vár *Thionville*, a' *Mósel-vize'* partján. Felnyar-

nyargalt tehát *H. Hohenlohe*, sok más Generálisokkal együtt, egy *gerindre* (hátszföldre, vagy hosszasan nyúló dombra), a honnan *Thionville* Várát igen jól lehetett látni; 's akart vizsgálódni, de alig állapodott meg: azonnal löni kezdtek ki a Várból a Frantziák, 's olly derekasan, hogy az első ágyú-golyóbis húsz lépésnyire esett-le a Generálisok előtt, a' kikre vólt tzelozva. — Délre *Guntrange*hoz érkezünk, hol ettünk, 's abrakoltunk, azután ismét tovább ballagtunk; 's délutánni 4 óra előtt *Richemont*nál táborba szállottunk. (*Thionvillénél*, két óránnyi földdel esik fellyebb *Richemont*. A' *Mosel*-vizébe, éppen itt szakad az *Orne*-vize). Itt éppen azon a' helyen feksznk, a' hol feküdt vólt, két hetekkel ez előtt *Lukner*, a' maga Ármádiájával. Ezen Táborunk áll: 3 Osztály *Vurmzer* Huszárokból; 3 Oszt. *Kinsky* könnyü Lovasokból; 1 Bat. *Varasdi* Katonákból; 2 Bat. *Mitrovszky*; 1 Bat. *Devins*; 2 Bat. *Schröder*; 1 Bat. *Dalton*; 1 Bat. *Collorédo József*; 1 Bat. *Kinsky Ferentz* gyalogjaikból; továbbá: a' Generál-Stabból; és *F. M. L. Hg Valdek*, Gróf *Dalton*, Gróf *Kollonits*, Báró *Lilien*, és Báró *Schröder* Generálisokból.

Ezen táborunknak bal szárnya, *Richemont* megett fekszik, közel a' *Mosel* vizéhez; a' jobb szárnya fel-nyúlik a' vólt *Justemonti* Klastrom felé. Elöttünk foly, az *Orne* vize a' *Moselbe*, hová 3 óránnyira esik *Mettz*, — a' Frantziák' nagy erősségek, mellyet, nagyobbttó üvegekkel, jól látunk *Thionvillének* hátat fordítottunk. —

A'

A' 2 dik tsapat, Aug. 29dikén, *Guntrange* megé jött, 's ott a' gerindeken táborba szállott, jó fél óránnyira *Thionville* Várától. Ez a' tábor áll: Fő H. *Jósef* Dragonyossainak 3 olztályaiból, 1 olzt. *Vurmser* Huszárokból, 2 Bat. *Stein*; és 2 B. *Manfredini* (ez előtt *Khevenhüller*) gyalogokból: végtére, a' *Luxenburgh*ból érkezett nagy ágyúkból; 's a' tartalék (*Reserve*) ágyúkhól. Vezére ezen Tábornak, F. M. L. Gr. *Vallis* (nem *Vallisch*, mint a' 240-dik lapon olvastatik) Alatta kormányoznak, B. *Verneck*, és B. *Einsiedl* Generálisok. Ez a' tsapat, *Thionville* Várát fogja ágyúzni. A' Fr. Királyi Hertzegek' Serege is *Thionville* alá érkezett. 's egy rész belőlle táborba szállott, F. M. L. *Vallis* táborának bal szárnyán, *Otrange* nevű helység felé; a' más rész' pedig túl fekszik a' *Mosel* vizén, *Königsmachern*él, egy mértföldnyi formán *Thionville* Varán alól, *Du Castre* Marsall vezérlése alatt.

Richemontból, Sept. 6-dikán. Tegnap újra fel kívánta *Thionville* Várát H. *Hohenlöhe*: de a' Várbeliek azt felelték, hogy ők nem magoktól függenek: azért nem is tellyesíthetik magoktól a' Hertzeg' kívánságát. Éjfélnben tehát újra hozzá fogtak a' miéink a' Várlövöldözéséhez. Maga H. *Hohenlöhe* el járta Battériáinkat, 's igen magasztalta Pattantyús Obest. *Funk* Úrnak vitézi bátor maga viseletét. Hallván ezt H. *Valdek*, ő benne is fel buzdúlt a' vér, *Funk* Oberst. munkájának meg-látására, Eleget kérte H. *Hohenlöhe*, hogy ne szerentséltesse magát:
de

de semmiképpen nem tartóztathatta vissza. Szerentsés is volt H. *Valdek* a' vizsgálásban, hanem midőn már vissza tért volna: egy 16 fontos ágyú golyóbis utól érte, 's el szakasztotta, nagy részét a' bal karjának. Ezen szerentsétlen történet után, még lovaglott vagy két száz lépést a' meg sebesítettett Hg; hanem tovább nem vihetette. Le vétetett tehát a' lóról, 's egy lajtorjára fektettetett: úgy vitetett a' táborba. Vitetése közben, így szóllott a' Katonákhoz: „Barátim! nehezen esik nékem, hogy meg-fosztattam a' karomtól; de ez, ne tsüggessze-meg a' ti bátorságokat, 's el ne retentsen, Fejedelmetekért való vitézkedéstől.“ — Hg. *Hohenlohe*, meg-könyvezte Vitéz Pajtásának esetét; fájdalommal értette azt az egész Sereg is. Keresték annakutánna, az el-szakasztott részét a' kéznek mindenütt; de nem találták.

M a g y a r O r f z á g.

Privigyéről (Nyitra-Vármegyéből), Septembernek 12 dikén.

„Rég az ideje, hogy nyeri kedves Hazánk az Oszlop-Embereket magának, a' fényes *Pálffy* Familiából. Ennek köszönheti közelébb, a' maga Fő Kántzelláriussát is, kinek érdemei szembetünőbbek, hogy sem azokat szükség volna magasztalnom. — De váltak ezen virágzó Familiából olly Özvegyek is, kiknek neveik, 's tselekedeteik meg-érdemlik valóban, hogy a' *Magyar Hírmondó* által is közönségessen ki-hirdetessenek az egész Magyar Nemzetnek. —

Né-

Néhai nagy- emlékezetű Gróf *Pálffy Pál* Nádor - Ispány' Özvegye, *Kanini Belassí Franciska* Gróf- Asszony *) vólt, a' ki behozta Országunkba azt a' Rendet, mellynek ditséretére elég: tsupán a' nevét említeni — t. i. a' *Piáristák' Rendjét*; — 's mind Kollégyiomot, mind Templomot kezdett itt *Privigyén* építtetni annak számára. — Különös Anyai indulattal viseltetik ezen Rendhez, született *Colloredo Gabriela* Gróf- Asszony, néhai Hadi- Tármaster Gróf *Pálffy János' Özvegye* ő Excell. ja is; melly indulatnak szólló tanúja, a' többek között, a' Rend' Templomának nagy Oltárja, a' mellyre 1700 forintot adott ő Excell. ája. Ezen Oltárnál tartott nagy Misét, e' folyó hón. 2-dikán — úgymint a' Rend' Fundálója Sz. *Calasantius József* Innepe napján — Fő Tisz. *Káradi László* Bajmótzai Apátúr. A' Fundáló' virtusairól prédikállott *Shrenótzai* Plébános, és a' *Handloviai* Distriktus' Dekánja, N. Tisz. *Sartoris József* Úr; a' *Pálffy* Familiának ditséreteit pedig versekben adta- elő, a' Kollégyiom' Rektora, és a' Gimnásiumnak helybéli Igazgatója Tisztelendő *Mlinkay Aloysius* Atya. “

Pestről, Sept. 13-dikán.

„Kedves Urak! Talán már el is felejt, keztek a' *Budai Magyar Teátrumról*? élnek ám még, a' mi Anyai Nyelvünknek azok a' Gya-

*) Özvegységre maradott 1666-ban; megholt 1672-dikben.

Gyarapítói, kik, a' múltt' Ország - Gyűlés² alkalmatosságával, olly hathatósan mozdították azt elő, hogy szives törekedéseknek hire tsak hamar az egész Országot el-futotta, és a' kik sok, 's tsak nem meg lábolthatatlan nehézségeik ellenére is, állhatatosak, feltett tzeilyoknak el-érésére való igyekezetekben. Sokra is mentek már, kivált né mellyek közzülök, a' Teátromi mesterségben; hát ha pedig még bódlogabb állapotba lehetnének, a' mint meg is érdemlenék: valóban a' Német Teátrumokat, 10 esztendő² alatt nem tsak utól érnék, hanem el is hagynák. — Már ismét *Protashevitz* Ur az Igazgatójok, a' kinek szorgalmatossága minden tekintetben tsak nem le-irhatatlan. Mivel ez az Ur tökéletesen érti a' Teátromi dolgokat, még jövendőben sokkal többet tehet a' még most Nevendék Társasággal, mellyet már is sokra vitt. Bizonyság erre, a' most folyó September hónapnak 11-dik napja, mellyen következendő tizimű Darabot: *A' Deákos Leány*, vagy is *A' Tudomány* többet ér a' Szépségnél, az egész Közönségnek nagy tapsolásával jádzották-el; pedig meg kell vallani, hogy a' Darab ollyan, mellynek derekassan való el-jádzése, akármelly gyakorlott Társaságnak is dolgot adott volna. Tsudákat tettek kivált a' főbb Személlyeket Jádzók, fel-vett karakterjeknek igen természetes elő-adásával. Atallyában minden Személly, emberül végezte kötelességét. — Az Igazgató, az igaz karakterek' meg-tanítása, az öltözetek' helyes ki-szabása, és a' személlyeknek helyes el-olztása által

meg-

meg-mutatta, hogy érti a' Teátrumi mester-séget. — A' Jáék' Szerzője — *Ungvári In-* zsenér Ur — mind tiszta, és a' személyek-
hez alkalmaztatott ékes magyarságával,
mind az egész Darabnak, Nemzeti ízlésünk-
höz való alkalmaztatásával meg-bizonyí-
totta, hogy valóságos jó Magyar. — Re-
ményljük, hogy ezentúl több illy jeles mun-
kákkal is fogja gyönyörködtetni az érdemes
Közönséget, és azoknak ki-adásával szapo-
ritani a' jó Magyar Könyveknek számát. —
Ellyenek! a' kik a' Magyar Nyelv' gyara-
podásán Hazafiúi módon igyekeznek.

*Belgrád Várát nem veheték-meg a' pártos
Törökök.*

Magok a' *Belgrádi* őrizeten lévő Török
Lovasok (Spahik) vóltak abban eszközök,
hogy olly könnyen bé-ronthatott *Kara-*
Hassan, ezen hónapnak 3-dikán a' külső
Városokba. Mert tsak hamar fel nyitották
előtte a' *Viddini* Kaput; mellyet meg-értvén
a' Basa, hirtelenséggel visszavonta magát
a' Várba: különben betsülettel ki szorította
vólna ő Basaságát a' Várból *Kara-Hassan*.
A' Jantsárok' Agája, tsak ugyan rabbá lett.
Ezt a' pártosok ki-terítették egy ágyúra,
's úgy menek-bé vele, mint diadalmoknak
jelével a' külső Városba; más nap pedig,
a' rekkenő nagy melegben egy oszlophoz
kötözték mezítelenen, 's a' Napnak égető
sugárai által mind addig pirították szegény
fejét, hogy már szinte oda lett; melly
kegyetlenséget azért tselekedtek, hogy en-
nél fogva, inkább reá birhassák a' Basát,
egy, kívánságok szerént való alkura. De
erre a' Basa semmit se hajtott; hanem to-

vább is ágyúztatott - ki a' Várhól a' Pártosokra. Ezek tehát fogták magokat, 's estvéli tíz óra felé tüzessen neki estek a' Várnak 3 oldalról, 's el is mentek már a' lajtorjákkal, a' Várnak első árkáig. De a' Basa is jó rendeléseket tett előre. Megrakta t. i. a' bástyákat Rátzokkal és Zsidókkal, kik közzé a' fő óltalom - helyekre ötöt ötöt állított, a' maga leg - meg - hittebb Törökjei közzül, kik is hatalmassan visszaverték a' Pártosokat. Ezek, új ízerentsét próbáltak mindazáltal 5-dik és 6-dik napon is, hanem minden haszon nélkül. Minderre nézve, mind pedig azért is, mivel már az eleségek, és puskaporok, 's golyóbisok is meg kezdett fogyatkozni; jónak ítélték azt a' példa - beszédet venni - fel regulául: *Te se bánts, én se bántalak*; a' minthogy meg is kérték a' Basát, hogy hagyassáfélbe az ellenek való ágyúzást, 's szenvedjemeg őket a' külső Városokban; fogadják, hogy ökis tsendesen fogják magokat viselni. De a' Basa' felelete a' vólt, hogy míg ő él, addig ugyan békességesen meg nem maradnak a' szemei előtt; hanem csak jobb lesz, ha el - takarodnak. Illy kemény választ kapván, már csak azt kérték: hadd telepedhessenek - meg leg - alább egynehány falukban. Erre, olly izenetet vettek a' Basától, hogy, annyi mint az, szánakozásból meg fogja őket szenvedni *Szerviában*; de következő két fel - tételek alatt: 1.) hogy *Belgrádtól*, leg - alább is tíz óránnyi járó földre vonnyák - meg magokat; 2.), hogy egy faluban húsznál többen nem választhatnak lakó helyet magoknak. Meg-

nyúgodtak ezen ajánlásán a' Basának, a' ki még e' felett meg-ígérte, hogy maga fog kegyelmet kérni nékiek a' Portánál; a' mint-hogy irt is egy könyörgő levelet a' Nagy-Úrhoz, 's által-adatta azt a' Pártosoknak, hogy olvassák-el, 's küldjék-el magok *Konstántzinápolyba*. De már az előtt el-küldötte maga, *Orsován* által a' Nagy-Úrnak azon irásokat, mellyekben elő volt adva a' dolog, minden környülállásaival együtt. — Már most tehát (így ir egy Levél, melly Septemb. 10-dikén költ *Zimonyból*) fegyver-nyúgvás vagyon, a' két Török Felekezet között; 's a' mint látszik, nem akar *Kara-Hassan* mind addig ki-mozdúlni *Belgrád* külső Városaiból, míg felelet nem érkezik *Konstántzinápolyból*. A' Jantsár-Agát nem kinoztatja már; de, mint meg annyi kezest, erőssen őrizteti. — A' Basa, 600 emberből álló segítséget vár *Zvornikból*, 's fenn tartja *Zimonyal* is a' vizen való kommunikátziót. — Az itt szóban forgó *Kara-Hassannak* — a' Pártosok' Vezérjének — igen pogány-finak kell lenni. Már 1784 dikben is ártotta volt ő magát hasonló dologba, mint a' mellyet most kezdett. Ő volt t. i. akkor is, a' *Deli Achmed* által fel-lázasztott zenebo-násoknak a' feje; 's úgy meg-szorúlt végre, hogy *Deli-Achmeddel*, és *Kara-Ismaillal* együtt, harmad napig őltalmazta magát egy pintzében, a' míg t. i. jó módját nem látta, *Deli-Achmeddel* együtt, az el-illantásnak.

Frantzia Ország.

A' *Párisi* érzéketlen Nép kegyetlenebb, az embert-vadászó *Amerikai* vad Emberek-

nél. Mert ezek, csak az idegeneket ölik meg, ha kaphatják, rész szerént vallásbéli buzgóságból, hogy t. i. áldozhassanak vele a' magok Isteneiknek, kiket úgy képzelnek ők elztelenül, mint a' különböző nemü, 's gondolkozású Embérek' véreben gyönyörködő Valóságokat; rész szerént pedig azért, hogy a' meg-ölettetteknek testeikből nagy vendégséget tsinálhassanak magoknak. — A' *Párisi Nép* ellenben, dühös indulatitól el-ragadtatván, a' maga tulajdon felei ellen emeli-fel gyilkos kezeit; 's nem elégzik meg, azokat, különbkülönbféle kínos halál-nemei által, életektől meg-fosztani: hanem mintegy másodszor is meg akarja ölni azokat, midőn még a' holt testeiken is szörnyűködtető vadsággal, kegyetlenkedik. — Ama' szerentsétlen *Lamballe* Hertzegnének — minekutánna el-mettzette volna a' fejét Sept. 2-dikán; le-lzaggatta még azután a' ruhát is fő nélkül való testéről; 's anya-szültt meztelen hirtzolta azt széllyel az útzákon; mint egy ember-evő *Hiéna* a' maga prédáját. — Némelly tudósítások még nagyobb dühösségről is emlékeznek; melyet elkövetett az elzevelzett Nép, *Lamballe* Hertzegné' véres tetemeivel; de ezt ilzonyodunk még csak le is írni. — A' több holt testek (mellyeknek százát, némelleyek százakra, némelleyek pedig ezerekre teszik) az *új-hidra* (*pont-neuf*) vitettek, 's ott ruháikból ki-vetkeztettek. A' mi nállok találtatott; az, egy különös helyre hordatott ölvé.

Ezen szörnyü hóhérlásnak környüállásos elő-adásából úgy látszik, hogy ez úttal nem a' *Jakobinusság*' Fejei készítették

a' Népet arra a' rettenetes erőszakra, mely-
lyet el-követelt; hanem a' maga fel-főrrött
vad indulatai vezérlették, 's adtak ő nékie
arra szabadságot. Így történt t. i. a' dolog.
Hogy hire ment *Párisba*, *Verdün* Városa'
ostromjának: ki-hirdettetett a' Nép között,
hogy fogna fegyvert a' Haza mellett, és
sietne az Ország' széleire. A' Nép kezdett
mindjárt öszve seregleni; 's a' mint tana-
kodott volna egymás között, tsak hamar
arra a' gondolatra jött, hogy minekelőtte a'
külső Ellenség ellen indulna: a' belső Ellen-
séget pufztítsa-ki Páris Városából. Belső
Ellenségnek tartotta ő, a' 'Revolutzió' dol-
gában tsak leg-kissebb gyanúságra is el-
fogatott, 's árestomba zárt mind két nem-
lévő személyeket. Rajtok ment tehát ezeken
tigrisi agyarkodással. Nem hajtott semmit,
a' N. Gyűlése' 12 Bízatosainak hathatós inté-
seikre, 's esdekléseikre. Vátig tsendesítette
vólna azt, a' Magisztrátus mellett lévő Fő
Prókátor *Manuel* is, a' ki pedig bálvánnya
a' Népnek; de ez úttal tsak kevésben múlt-
el, hogy maga is roszúl nem járt. — *Hogy'
lehetne igazságot várni az olly Törvény-
tévőktől, mint vólt ez az agyarkodó Nép?* —
Még is minekelőtte fel-áldozta vólna azokat
a' sok szereztsétlenekeket a' maga dühös indú-
latainak, törvényt szolgáltatót reájok —
jaj de hogy? — Minden tömlötznél ki neve-
zett 12 's 16 Birákat maga közzül, kik,
minekutánna feleleteket kívántak vólna ne-
hány kérdésekre a' fogolytól: fejére tették
annak kezeiket, 's így szóllították meg a'
Népet: *Gondoljátok ti, hogy mi ezt a' sze-
mélyt, lelkünk' esmérete szerint el-botsát.*

hatjuk? — Már úgy volt előre ki-tsinálva, hogy ez a' ki-sejezés: *El-botsáthatjuk*, halálos szententziát jelentsen. Ha tehát azt kiáltotta a' Nép: *Igen is*, úgy el botsáttatott egy kevéssé a' szerentsétlen; de tüstént holt testet tsinált belőle a' gyilkos Nép. — Ha pedig azt kiáltotta a' Nép: *Éllyen a' Nemzet!* ez, annak a' jele volt, hogy a' foglyot nem kell bántani. — Az ollyatén foglyoknak, kiket nem ítelt egészen bűnösöknek a' Nép, a' volt a' büntetések, hogy a' halállal külföldi személiekhez vezettettek, 's ezen látás után szabadon botsáttattak.

Más nap estve, a' Királyi Familia' mostani lakó helyébe — a' *Templom* nevezetű épületbe — is bé-rontott volna a' vérengző Nép: ha jókor oda nem mentek volna *Petion* Polgármester, és *Manuel*, némmely más Bízto-sival együtt a' Magisztrátusnak, kik midőn látták, hogy magok se bírhatnak már most mindjárt a' veszedelmes Néppel: nagyon a' lelkére irtak a' Nemzet-Gyűlésének, 's azt javasolták néki, hogy, nagyobb bátorságnak okáért, vitesse maga kebelébe a' Kir. Familiát. A' Gyűlés' Elöl-ülője, *Herault de Sechelles* Úr, mindjárt ki-nevezett 6 Bízto-sokat, kik úgy küldettek a' N. Gyűlés által a' Kir. Familiához, hogy ha annak valamelly sérelme lessz: ők fog-nak érette számolni. — *Páris* Városának leg-tsendesebb Ofztálya most az, a' melly *Marais*nak neveztetik. Ez is állhatatossan el-végezte magában, hogy kész a' Királyt minden módon óltalmazni. Mind ezeknek ellenére is. azonban, csak ugyan tselekedett a' fenyegetődző Nép annyit még is, hogy a' *Templom*-tornyabéli Örzőket, 's a' Kir. Inasokat el-vitte árestomba.

T Ó L D A L É K.

A' Magyar Hirmondónak, September' 21-dik napján, 1792-ben költt árkusához.

Oratio Excellentissimi Domini Maximiliani Verhovacz Episcopi Zagrabienensis, quam subsidiis pro bello Gallico Suae Majestati Sacratissimae prompte praestandis in Generali Regnorum Dalmatiae, Croatiae, et Slavoniae Congregatione Zagrabiae die 11. Augusti 1792. celebrata ad SS. et OO. eorundem Regnorum dixit.

Excellentissime Comes Bane, Excelsi Proceres! Inclyti Domini Status, et Ordines!

Legati, quos Budam nuper ad Comitia maxima rerum agendarum facultate instructos misistis, retulerunt vobis de auspiciatissima illa, et ter fausta Francisci, Invictissimi Regis nostri, nunc Romanorum Imperatoris, et Augustae Conjugis ejus Mariae Theresiae inauguratione. Retulerunt de sacrosanctis Legibus maximo Reipublicae commodo perlatis, regiaque proinde sanctione ad vota nostra roboratis. Retulerunt quaecunque in frequentissimo illo gravissimoque Patrum conventu ad finem usque ultro citroque dicta, aut gesta sunt, quaeve ipsi ex nostra Sociarumque Provinciarum dignitate gesserant, ex ordine retulerunt omnia. Postremo retulerunt Nobis, Concivibusque nostris salutem ab

F f

Re.

Rege, et Amico nostro, sic enim se ipsū appellat optimus Princeps in divina illa, quam ad Status et Ordines supremam omnium habuit allocutione.

Unum est (pace hoc vestra dixerim Viri ornatissimi de Gente, Patriaque vestra, si cetera vobis decora deessent, vel hoc solum nomine, quod amplissima Legationis vobis demandatae Prouincia integerrime defuncti estis, optime meriti) vnum inquam est, quod neque vos eloqui pro dignitate rei, neque ego, neque alius quisquam, etsi maxime velit, conceptis verbis explicare potest.

Sensum ego hic II. DD. SS. et OO. Excelsi Procères! intelligo plenum tenerrimi illius amoris, et fiduciae, quem mox ipso statim initio Comitiorum Dii tutelares Patriae Principi aduersus Gentem, Genti aduersus Principem, sic auspicato inspirauerant, ut nullus deinceps pendē dies efflueret, quo non mutui amoris, atque benevolentiae locupletissima invicem ederentur documenta.

Vidissetis Principem cum Populo, Populum cum Principe pulcherrimo fidei ac amoris contestandi studio in nova quotidie certamina descendere. Hunc quo amatae sibi Gentis et animos atētius ad invicem, et sibimet ipsi obstringeret; Illum quo amati sibi Regis Gratiam, atque benevolentiam magis magisque demereretur. Vidissetis in iucundissimo hoc certaminis genere ambos plerumque ex arena victos simul, victoresque discessisse.

Dignum profecto tanto Principe, et tam Nobili Natione spectaculum, in quod hoc praesertim aeuo omnes Europae Provinciae imitatione optime istud probaturae respiciant. Nihil comminisci me, nihil verbis exaggerare, vos ipsi testes esse potestis Viri Lectissimi, qui rebus hisce in Comitibus gestis vna mecum interfuistis, quosve magno hic numero praesentes intueor. Recolitisne memoria faustissimum illum diem, quo Diploma inaugurationis ad Status, et Ordines publice more maiorum

rum recitaretur, animaduertereturque a Patribus quaedam sic, vti optare quidem, sperare tamen nunquam poteramus, manu regia expuncta, atque emendata esse.

Edicite quid Vobis animi fuit, cum videretis Status, et Ordines inopinato hoc Beneficio veluti numine quodam tactos, repente vocem in Coelum tollere, repente abiectis subselliis, vna omnes, veluti si Hannibal esset ad portas cateruatim foras e Curia proruere, per compita, perque vicos et plateas, qua quisque poterat, sui, dignitatisque suae pene oblitos ad regiam faustissimas inter (quas gratitudinis vis expresserat) acclamationes convolare? edicite, quis vobis tunc sensus fuit? quis stupor? quae admiratio? Cum videretis Regem inusitato hoc exemplo mirifice delectatum, confluentibus ad se Statibus, et Ordinibus mox obviam procedere; non solum petere, non ad Majestatem se more majorum componere, sed veluti si unus ex popularibus esset, mox promiscue se turbae immiscere, modo hos, modo illos blandius appellare, omnes ceu charissima sua pignora paterno sinu confovere profiterique nihil sibi dulcius accidere posse, quam si liceat non ut Regem inter subditos, sed vt amicum inter amicos perpetuo versari. O praeclarum illum diem, quo Principem inter, Populumque novum hoc, et Sacratissimum amicitiae vinculum, quod aeternum superi faciant, coaluit.

Quid de Mariae Theresiae Augustae Reginae, vel potius Matris (sic enim vocari amat) in gentem nostram Pietate, Indulgentia, Benignitateque proloquar? dicite vos, qui hujus ejusdem diei spectaculo adfuistis, qua frontis, orisque hilaritate? qua vultus Gratia, quave benevolentiae significatione Reginales manus suas (quod in Principibus foeminis maximum est amoris in subditos argumentum) ad libandum osculum non Proceribus modo, sed quotquot aderant, omnibus omnino indulserit? edicite inquam vos si potestis, mihi certe, quoniam verba, quibus ista exornem, non suppetunt, silere de his potius, quam loqui libet.

Vidi ego, Excelsi Proceres, II. DD. SS. et Ordines, vidi ego genas, oraque Hungarorum non pauca, quorum truces vereque martios vultus, oculosve fulgurantes turca nuper in acie perferre non poterat, prae teneritudine lacrimis eo die maduisse, vidi ego alios Canos conspersos, quorum frontes, genasque etsi senilis jam araret ruga, etsi gelidus per artus, perque venas omnes sanguis decurreret, ad hos tamen amoris igniculos penitus collique-scere.

Sed quorsum ego ista commemoro? primum quia et mihi dulce est meminisse eorum, quae hisce in Comitibus gesta sunt, eo praesertim die, quo post hominum memoriam Hungariae, Regnisque adnexis feliciorum illuxisse nullum existimo, et vobis, quos eadem Patriae tenet charitas non injucundum, deinde ut quibus ista forte ignota sunt, habeant, unde et sibi privatim gaudeant, et Patriae publice gratulentur. In Francisco pio, felici Augusto Hungariae, Regnorumque adnectorum delicio, eum Nobis Principem diuinitus obtigisse, qui mox in ipso auspiciatissimi Regiminis sui aditu, in gente Hungara, in Gente semper libera, quaenam sint verae regnandi dominandique artes omnium pulcherrimo sane exemplo edocuit. Hereditate ille regnum hoc amplissimum consecutus est, sed aliud longe nobilissimum ipse in animis nostris Regnum excitavit. Hoc opus vere Regium, quod totum ipsius est, et in quo solo maxime gloriari solet, haud facile dictu est, plusne ipsi attulerit gloriae, quam nobis existimationis apud Gentes non finitimas modo, sed dissitas etiam atque a Coelo nostro remotissimas.

Neque hic mihi diu circumspiciendum est, quod id, quod modo dixi comprobem. Excutite chartas publicas, Ephemerides dico, et in his deprendetis eas passim Hungarorum laudibus personare, Hungarorum inquam, quos olim exteri (jurene: an iniuria non disputo) vix semi-Barbarorum loco di-

gra-

gnabantur. Certe ex Libertatis suae legalis ferocioris ingenii, ac pene intractabilis maculam, quamve nominis Hungarici adversarii vel saltem verae eorundem indolis, et legalis erga propriam constitutionem studii minus aequi censores dudum nobis inusserant, penitus jam delevimus, atque ita delevimus, ut omnes jam intelligant, si quando maiores nostri in Iuribus, Libertatibusque suis tutandis paulo acriores extitissent, id unice temporum iniquitati tribuendum esse, nec fidem ipsis ipso hoc tempore in Principes suos, in Marias Theresias, in Iosephos, in Leopoldos, in Franciscos defuisse.

Reliquum est, ut quam nuper gratitudinem Regi nostro universi SS. et OO. Hungariae, nosque per legatos nostros, una omnes voce, Te inprimis Excellentissime Domine Comes Bane! viam nobis praeceunte, duce hortatoreque professi sumus, eandem nunc factis iam ipsis contestemur. Ostendamus II. SS. et OO. ac Excelsi Proceres! hoc potissimum tempore, quo nefarius ille perduellionis et licentiae spiritus, qui hodie sub ementita Libertatis specie dirum in modum per Gallias grassatur, nec pestem finitimis adflare Provinciis desinit, ostendamus, inquam, Franciscum regiam suam Benevolentiam, fiduciamque in Nobilibus Hungariae, Croatiae, Slavoniae, et Dalmatiae Incolarum animis non frustra collocasse.

Nos, quae a Principe indulgentissimo, nostri-que amantissimo exoptare jure potuimus, cuncta ex animi nostri sententia consecuti sumus, et si quae adhuc ad votorum nostrorum cumulum desiderari forte videntur, haec quoque ex ardentissimo illo, quo flagrat omnes subditos suos beatos reddendi, signanter vero communis patriae nostrae commoda provehendi studio, certissime polliceri nobis possumus.

Pro his tantis in nos beneficiis quam vicem rependere, quamque gratos esse nos oporteat? vos ipsi

ipsi jam expendite. Bellum Galli nullis injuriis laces-
 siti, nullis provocati contumeliis, Regi nostro pene
 antequam regni habenas capesseret, indixerunt. Vide-
 te, jam, ne, quam nuper gloriosum erat nobis Regi pro
 salute publica vitam, et sanguinem ultro devovisse,
 tam indecorum nunc sit aut parcere facultatibus velle,
 quod absit, aut saltem in exolvendis votis vel tan-
 tillum fuisse segniores. Equidem neminem Civium
 loco habendum censeo, nisi quem sic animatum vi-
 dero, ut privata sua commoda Reipublicae neces-
 sitatibus longe postponenda existimet.

Atque hic est publicus ille spiritus, quem op-
 timus Princeps, dum ad vos salutem abs se perferri
 jusserat, spargi inter Concives nostros, veluti ve-
 rum Patriae genium tutelarem voluit. Hoc si fiat,
 sentiant Galli, dum Francisco bellum denunciaverunt,
 cum Gente in recto et sano sensu vere libera
 sibi rem futuram, cujus formidabiles acinaces cum
 alias saepe, tum in bello successionali satis experti
 sunt, deponent illi cristas suas, et vel belli,
 quod temere indixerunt, eos poenitebit, vel quod
 probi, et humani magis magisque desiderant, pro-
 vocati Regis, qui Populi sui Pater est, Bonitate al-
 lecti, nostra filiorum erga tantum Patrem observan-
 tia, nostra edocti securitate, felicitateque, a nobis
 veram liberi regiminis formam condiscant, imita-
 buntur, et reddito cuique, quod suum est, pacem
 concordiamque, atque exinde uberrime promanatu-
 ra in Regnum Patriamque suam emolumenta con-
 sectabuntur.

Vestrum jam est Excelsi Proceres! II. DD.
 SS. et OO. cetera, quae ad legendum militem,
 conferendaque viritum subsidia propius pertinent,
 pro sapientia Vestra, auctoritateque decernere.
 Dixi.

A Nemes Zala Vármegyei Követeknek TT. NN. Iápprai Spissich János első Vice Ispány, és Zalabéri Horváth József Tábla Bíró Uraknak, a' most múltt Ország' Gyűlése' folytáról tett Jelentő Tudósítások; melyet mondott, a' tisztelt Vice-Ispány Úr, Julius' 23 - dikán 1792-ben, Zala-Egerszegen tartatott köz Gyülekezetben.

Tekéntetes Nemes Vármegye, Nagyságtok az Urak!

Rövid ideig, 5 hét', és 3 napokig tartott, de az alatt nagy dolgokat buzgón végzett, Országunk' nagy Gyűléséről, mellyen másodszor volt szerentsém mint Nagyságtoknak az Uraknak választott Küldöttje, meg-jelennem, szoros kötelességünk szerént én, és érdemes Követ Társam, Zalabéri Horváth József Úr, ezen Nemes Megyénknek Tábla Birája, midőn alázatos tudósításunkat Nagyságtoknak az Uraknak meg-teszük, azon kívül, hogy a' fenn forgott dolgokat vóltaképpen elő-adjuk, némelly végzett dolgoknak okait is, a' mennyire a' környül - állások engedik, nyilván ki fogjuk magyarázni.

Ne vélje valaki, hogy rendet vesztettem, ha beszédemet azon kezdem; hogy fejeztetett bé ezen nagy Gyűlés, mivel parantsolat gyanánt vettem azon intését Felséges Koronás Urunknak, mellyel bennünket el-botsátott, hogy tudni illik. ha-za vissza érvén, Nagyságtoknak az Uraknak a' mi Polgár Társainknak hírül vigyük, hogy a' mi Királyunk, és Barátunk őket köszönteti; hogy szentül fogadja, hogy soha el nem felejtkezvén hittel tett fogadásáról, a' törvényeknek hív őrzője, hív tellyesítője, 's véghez hajtója leszen. „Referte, imi-gyen szólla Királyunk „referte Domini „Status, et Ordines, Concivibus Vestris, in quorum „Sinum estis remeaturi, salutem a Rege, et Ami-

„ co

„co Vestro: referte, quod memor semper nunc,
 „patae fidei, Legum sim futurus fidelis custos, et
 „exequutor “

Tudni illik: ugyan azon kegyességgel botsátotta-el Ő Felsége a' Méltóságos Fő Rendeket, és a' Nemes Karokat, mellyel fogadta volt azokat szerentsés le-jövetelével Hazánkba, és illy Királyi kedvének nyilván való ki-mutatásával értésére adta egész Európának, melly bizodalmát érdemlette légyen jó Fejedelmének a' Magyar Haza.

A' gyanuság, egymástól tartás, és félelem, ha a' kisebb társoságokban is veszedelmesek annyira, hogy a' hová ezek be-szöködtek; még tsak egy ház népe sem bódogúlhat miattok; hogy várhatnók azoknak az emberi nagy társoságoknak, mellyekből állanak az Országok, igaz bódogságát ottan, a' hol a' Fejedelem a' Népen, 's viszont ez az Uralkodóban bizodalmát nem helyheztesheti.

Ugyan ezen főkép' a' polgári életben szükséges bizodalomnak allap-köveit még bódogúltt Attya 'éltében a' Király, és az Ország közt közben járulván, (mellyről az előbbi Ország Gyűlése tanú bizonyyságot téssen) olly szerentséssen tette volt le mostani Uralkodó Fejedelmünk, hogy a' helyre állított bizodalomnak mindgyárt uralkodásának kezdetén azt a' kellemetes gyümölsét mind maga tapasztalta, mind pedig Nemes Hazánkal tapasztaltatta, hogy valamint a' koronázására egyben gyúltt Ország Karjai, 's Rendjei, mivel olly sérelmét törvényeinknek az előbbi leg közellebbik uralkodásnak idejében nem látták, mellynek orvoslását mindgyárt a' Hit-Levélben vagy Diplomában eszközölni kellene, nem más Hit-Levelet, hanem tsak azt, mellyet édes Attya, Második Leopold Római Tsászár Magyar Királyunk adott volt Országunknak, határt nem esmérő bizodalommal terjesztették Ő Felségének eleibe; úgy viszont ez is hasonló bizodalommal önként maga Királyi indulttyából mind azon tikkelyeket, mellyek eddig botrányozásnak kövei valának, és szabadságink iri.

frigyei által törvényeinkkel ellent-álló magyarázatokra hajtottak, és a' leg közellébb el-töltött tized-jében ezen folyó századnak keserű órákat, szomorú napokat virrasztottak Hazánkra, az 1790-dik esztendőbeli Törvényeknek 3-dik Ágozattját bé iktatván a' Hit-Levélbe, meg világosította, 's nyilván vallotta, örökös szégyenére mind azoknak, kik eddig, vakmerő hízelkedéssel, erőltetett magyarázatokat adtak azon tzikkelyeknek; hogy azon magyarázások, az igaz, és egyenes értelmétől ugyan azoknak, mindenkor távol hibáztak.

Hazafiui buzgó szíveiknek, olly nagy indulattal vették az Országnak egyben gyűlt Karjai, és Rendjei, az illetően világosítással ki készített Hit-Levelet, vagy Diplomát, hogy azon az első palotában a' Méltóságos Fő Rendeknél tartott elegyes ülésből, mellyben a' Hit-Levél közöltetvén, fel - olvastatott, mindnyájan eggyes akarattal egyszerre fel-keltek, és a' Királyi Udvarhoz sietvén személlyessen köszönték-meg Ő Felségének a' Hit-Levélben tett világosításokat, életeket, véreket, és javaikat ajálván Ő Felségének bátorságára; ki ezen ritka példájú szívességétől Nemzetünknek, örömmre illetődvén, hogy az össze sereglett Méltóságos Rendei, és Nemes Karok közzé ki jött, nem tsak minden Királyi tiszteletet követő szokásokról meg-felejtkezett; de mint önnön maga vallotta, szavakat sem talált, mellyekkel örömet ki jelentené: azt mind azon által bizonyította, hogy tsak akkor érzette magát igazán bóldognak, midőn a' jó Magyarok' szíveiktől környül vétetve szemlélte magát.

Ő Felsége a' Királyné is részt vett ezen közönséges örvendezésben azzal bizonyítván Királyi kedvét Nemzetünkhöz, hogy minden személy válogatás nélkül a' N. Karokat az egyéb küldöttekkel együtt, mint a' Méltóságos Fő Rendet keze tsókolására botsátotta.

Illy nemes vetélkedések között, mellyekkel sem a' Felség az Országnak, sem az Ország, a'
Fel-

Felségnek egymáshoz való bizodalmanak bizonyításában nagyobb buzgóságot mutatni nem engedett, el-közelgetett az a' nap, mellyen midőn ditső Királyunk meg-koronáztatott, a' viszontag való bizodalmaink is meg örökösítették.

Koronázása Ő Felségének, Királyunknak 6-dikán; A' Királyné' Ő Felségének pedig 10-dikén a' múlt Szent Iván Havának, nagy számmal öszve jött Népnek, és sokaságnak öröm kiáltásai között szerentséssen meg lévén; tisztos ajándékul, vagy honoráriumul, Ő Felségének ugyan a' Királynak 50 ezer, Ő Felségének pedig a' Királynénak, 25 ezer Aranyok, az előbbi Ország Gyűlésén tett ajánlás módjára ajánltattak, tsak azon külömbözéssel, hogy Ő Felségének a' Királynénak Ő Eminentiaja a' Cardinális, és Ország Primássa által költsönöztetvén, az egész summa egyszerre, ugyan 25 ezer Aranyokban az Ország Karjai, és Rendjei által bé-adattatott; melly a' féle két Rendbéli tisztos ajándékból ezen Nemes Megyére annak Portái szerént 10233 for. 54 4/8 kr. számaltattak.

Fő dolga mind ezek után az egyben gyűlt Ország Rendeinek az vala, hogy a' Királyi feladásokat, vagy Propositionokat, úgy a' Nemes Vármegyék' Küldöttyei által a' kerületi ülésekben öszve szedett terheket, és kéréseket, e' végre mind a' két Táblától rendelt elegyeles Deputáció által fel-vétesse, 's azokat, mellyeket törvényes tizikelyekre mostan szükség fel-osztani, külömböztesse azoktól, a' mellyek hallasztást szenvedhetnek, 's a' már ki rendelt Országos Deputációkhoz által adathatnak.

Munkálkodott serényen az említett Deputáció, és részenként munkáját az Ország tanátskozásai alá egymásután által adta, hol ismét buzgó iparkodással igen rövid idő alatt azon 24 törvényes Ágozatok az Orzágnak, és Felséges Királyunknak azokban lett meg-eggyezések által fel-állíttattak, mellyeket nyomtatásban addig is, még annak uttyán Nagyságtok az Urak azokat veendik, alázotossan bé-nyújtok.

Ezen

Ezen kevés számú Ágozatokban Nemzetünknek régi kívánságait teljesíti. e örömmel olvashatja ki-ki, de kiválíképpen azon minden buzgó Hazafiú örvendhet, hogy a' Magyar Nyelvnek tanulásával, és gyakorlásával a' VII-dik Ágozatban: a' született Hazafiúknak a' Hadi Rendnél tisztségekre leendő elő-menetelekkel a' VIII-dik, és IX-dik Ágozatokban: az úgy nevezett Illyriai Kantzelláriának el-törlésével a' X-dik Ágozatban: — Erdélynek közelített eggyesülésével, a' XI-dik Ágozatban, Nemzetünknek óhajtott gyarapodását bizony reménylhettyük, és várhattyyuk.

A' többi résszerint mind a' Hazabélieknek egymáson, mind a' külsőknek a' mieinken leendő ke-
resetiben, résszerint a' jobbágyságnak támodható panaszinak orvoslásáról, az ideig, még tágos-sabban ki munkáltt törvények következnek, az igazság ki szolgáltatásáról szólló új törvények pedig olyanok, mellyek Nemzetünknek szomszédink-nál hitelt, igazságunknak betsületet az idegenek-nél; ide haza bátorságos nyugodalmat szereznek kinek - kinek.

Azon szabad ajánlásról szólló törvény, melly, a' VI-dik Ágozatban foglaltatik, figyelemre méltó nem annyira azon 5000 emberekre, 1000 lovakra, 4 millió kész-pénzre nézve, mellyek Királyunknak, és az egész Státusnak nagy szükségében igírtettek, noha ezek magokban hogy nagyok, meg kell val-lani, hanem azon környűl állásokra, mellyek kö-zött azon Ágozat építettet, figyelmeztvén.

Tudva vagynak közönségesen a' Frantzia Nemzetnek a' polgári alkotmányban tett változások miatt, belső nyughatatlanságai, mellyek már 4-dik esztendeje, hogy tartanak, mind eddig Hazánkat ezen nyughatatlanságok nem illették; történt azon-ban, hogy még bóldogúlt Leopold Tsászár élteben 150 ezer főbűl álló Frantzia tábor a' Német Allföldi szélek felé ki szállott; e folyó esztendőben, múltt Mártius Hónapban pedig, mivel mostani pralkodó Fejedelmünk azon 6 ezer fegyveresből álló

álló sereget, melly Belgyiomnak védelmére még bóldogúltt Attya által rendeltetett, 's mellyből alig indúlt vólt ki 4 ezer fegyver viselő ember, vissza nem hívta, és Attya halálával reá szállott Német-Allföldi birodalminak minden törvény által megengedetett, sőt Fejedelmi kötelességből származott jussal illető védelmezésétől el nem állott, Fejedelmünknek a' Frantziák' Követtyek által hadat izentek, és bé rontván némelly részébe Belgyiomnak, a' tsatát el is kezdték.

A' Felségnek a' mostani környűl állásokra nézve ezen eset ha váratlan nem is, de tsak szulyossan eshetett, midőn a' nagy költségekkel folytatott Török háborutól még meg sem pihenhetvén, újra táborba szállítani kellett a' népet. Honnan várhatot Királyunk segítséget; hanem az allatta lévő Nemzetektől? és azok között is attól, mellyben leg inkább heyhezthette bizodalmat: már pedig kiből helyhezthette ezt inkább, mint Magyar Nemzetünkben? melly Nemzet az ő igaz törvényeit, és szabadságit meg tartó Fejedelmének segítségére sem vérét, sem javait, sem életét soha nem kéméllette.

Tudta mind ezeket Ő Felsége Királyunk, hogy tudni illik Nemzetünknek kész a' segítség az Ő jó Királyinak; még is nem mint Király az ő alatta valóival vagy parantsol; vagy parantsolat képpen kér, hanem mint jó barát tselekedni szokott, az ő jó barátinál szükségét jelenti, úgy Felséges Urunk is testvérje, a' Nádor Ispány Ur Ő Királyi Fő Hertzegsége által szükségét úgy jelentette az Országnak, hogy a' kívánt segedelemnek sem minőségét, sem pedig mennyiségét ki nem nyilatkoztatta, hanem tellyes bizodalmanak jelenítésével egészen az Országra bízta, hogy ez, a' mivel, és a' mennyivel akarná Királyát segíteni? Ő azzal meg fogna elégedni.

Hogy pedig érthetnék az Országnak öszve gyűltt Tagjai valóságos, és nem színzett létét a' szükségnek, meg engedte, sőt parantsolta Ő Felsége, hogy

hog az Országnek minden Rendeiből választatnának Férfiak, kik előtt Báró Spillmann Udvari Tanácsos, és a' titkos szolgálatú Tanács, vagy Status Ministeriumnál Referens Úr, az egész környül állásit, és szükségit a' Státusnak fel fedezze, és azoknak eleibek terjessze, a' mint hogy említett Báró Úr a' rendeltt Deputáció előtt mind a' környülállásokat vóltaképpen, mind a' szükségeket nem csak világossan le-írta, de nohá szavaihoz kétség nem fért, pontról pontra bizonyító tanúságokat, a' vagy Documentumokat-is adott elő.

Terhes vóltát a' környül állásoknak, nagyságát a' szükségnek meg értvén azon Deputáció, sajnálkozot, nágyobbnak látván a' szükségét, mint sem hogy Hazánk erejével azt egészen el-törölhetnénk; hogy még is némű néműképpen azon segítsen, nem buzgó szíveinkhez, hanem mostani tehetségünkhez mérsékelvén az adandó segítséget, azt 5000 katonák állításában, 1000 lovak adásában, és 4 [milliók rész szerént gabonában, rész szerént kész pénzben, vagy pénz érő papirosokban leendő bé fizetésében határozta meg, melly meg határozását eféle segítségnék az Ország jóvá hagyván, más egy Deputáció rendeltetett, mellyre már nem másképp, hanem írott vokok által választottak a' Nemes Vármegyék, és Városok Küldöttyei magok között Tagokat, kik az első Táblától rendeltetett Méltóságokkal együtt, minekutánna mindnyájan hiteket lé tettek vólna arra, hogy tudományok, és igaz lelki ismeretek szerént fognak munkálkodni, minden nemeit a' fenn meghatározott segítségnék a' Nemes Megyékre, Városokra, és egyéb törvényt szolgáló vidékekre (Jurisdictiókra) fel-osztották; melly fel-osztás szerént ezen Nemes Megyéinkre 167 főből álló katonaságnak állítása, és 120,947 for. 3 618 kr jutottak kötelességül.

Méltóságos Fő Rendei, Tekéntetes Karok!
Ha meg fontollyuk, hogy ezen summának három negyed részét a' gabonáért tett adósság el-nyeli, mellynek

mellynek ki fizetése mostani Királyunkra maradt, a' 4-dik milliónak pedig jó nagy részét az előbb említett adosságtól járandó kamatra kelletik számolni, leg érdemessebb nyereség, és haszon Felséges Urunknál az marad, melly lehetetlen, hogy nekünk is ne használjon; hogy tudni illik Hazánknak ezen nemes indulattal tett segítség ajánlásából igaz szívességet Nemzetünknek tapasztalta Királyunk, melly szívességet olly Fejedelem, mint Ferentz, mind betsülni tud, mind pedig mivel tudja betsülni, örökössen megtartani iparkodik.

A' mi részünkről, ajánlásunkat betsessebbé fogja tenni, az, ha a' mi törvény által igértetett, annak teljesítésében serénkedünk. Szégyenüljenek meg a' a' mi irigyeink, és lássák, hogy csak a' szabad Nemzetnek tulajdona nemesül gondolkodni, nemesül tselekedni.

Végre Nagyságtoknak az Uraknak alázotossan jelentjük, hogy azon egyetértéssel, és bizodalommal vigeződöt, mellyel kezdődött volt Országunk Gyűlése, és hogy kora el-válása Királyunknak az Országtól, mind két részről érzékenyen történt.

De kettős úttya siettette Urunkat, mellyen ugyan kettős korona várja Őtet. A' nagy hatalmú Úr Isten boldogítsa úttyában szerentsésen, hozza vissza Királyunkat Nemzetünk szerentséjére, Országunk boldogságára, ezt igaz Magyar szívvel kívánnjuk.

T u d ó s í t á s.

Már régen óhajtja a' Magyar Hazának nagyobb része a' Bibliának egy szép formában való ki-adását, a' melly könnyen olvasható, azonban kitsin, és sebben hordozható volna. Íme mi kezünk alá vettük, már fél esztendeje, e' Szent Könyvnek egy olyan formában való ki-bítsátását, a' mellyhez az eddig ki jöttek közül egy sem közelit semmiben, ha ki vesszük a' Basileai első nyomtatást, melly valamiben hozzá hasonlítottatna, ha újj betűvel, és jó Hollandiai papirosra nyomtatott volna. Sokat nem ígérünk, hogy ne talán némelly Könyvfizetőkkel az elpirulás vermébe ne essünk: ezt az egyet ígérjük, hogy ígéretünknel többet fogunk tseleked-

lekedni: sőt sem költséget, sem fáradságot nem kémellünk, hogy Hazánk' előtt kedvet találhasunk, és hitelünket továbbra is érdemessé tehessük. Tzélunk ez: hogy a' Bibliát újj, és a' leg derekabb betű metző által készítettett, Haarlemi J. Enschede Ur műhelyében öntött betűvel; középfzerü 8-ad rétbén, három féle Hollandiai papirosra, a' meg - szerzőknek tehetségék szzerint; a' Sz. Írásban elő forduló helyeknek két szép le rajzolásával (mappis geographicis) egy jó metző által készítettett homlok táblával, a' meg - eggyező Sz. Írásbéli helyeknek a' versek' után való rakásával; itten Hollandiában ki - nyomtattassuk. Vigyázunk a' hosszú, és rövid ő, és ü között való külömbség tételre; minek okáért azon betűket is készítettünk. Egy szóval tisztá Magyarsággal élünk. A' Károlyi fordítását, mint-hogy leg jobb Magyarsággal vagyon; követjük; követjük főképpen a' Magyar Roformátá Anyaszent-egyház' Elöl-járóinak e' Sz. Könyv' eránt való tanátsát és intését. Egy általjában, mindenben igyekezünk eleget tenni, és ezen nyomtatást a' többtől különösen meg külömböztetni. Nem kívánunk 600 forintot eggyért, eggyért, mint az Anglusok; sem 200-zat mint a' Frantziák; vagy 80-van: mint a' Belgák, az ezen három Nemzetéknél mostanában világot látott Bibliákért. Meg haladják ugyan azok a' mi kezünk alatt valót tzifraságokkal és szép metzet Táblákkal; de semmiben sem elébb valók papiros' és betűre nézve. Nem tzélunk tellyességgel a' nyereség; de tzélunk azonban, hogy fáradságunk jutalmát el vehessük; tzélunk hogy édes Hazánk' minden rendü Tagjainak tehetségünk szzerint szolgálhassunk; tzélunk főképpen, hogy nem a' Bibliát, hanem a' szép Bibliát el - oltsíthassuk. — Annak idejében le fogjuk szállítani Posonba; Györbe; Komáromba és Pestre. E' mostani Tudósításunk nem arra való, hogy előre fizettessünk; nem kívánunk egyebet, hanem csak N e v e t. Azért is a' ki e' szép sebbéli Sz. Könyvet meg szerzeni kívánja, adja bé az alább meg nevezett N. É. Uráknál Nevét, lakó helyét; hivatalát, mellyikből 's hányat kíván; mapá

pá

pával e' vagy nem? hogy annak idejében az előre fel-irattaknak, (ha nem ellenzik) mint ezen Sz. Könyv' ki-nyomtatását segítőknék Neveiket világ' elejbe botsáthassuk; és hogy tudhassuk, melyik papirosból mintegy mennyit készíttessünk. Minden tízre egyet ingyen adunk azoknak, a' kik tíz, húsz, vagy többet kívánnak. Mihelyt a' betűk készzen lesznek, mindjárt fogunk küldeni Próbát minden meg-lehető Hellységbe, a' végre, hogy minden lássa mit veszen, minek előtte fizetne; és hogy akkor, ha nem kedve szerint lenne, nevét, tettése szerint, ki-törülhesse: ha pedig tesszik, ugyan akkor, ezen rendel előre fizethessen: A' leg jobb Hollandiai Posta papirosra, a' mit közönségesen krajtzáros író papirosnak neveznek, 4 for. 30 kr. A' leg szebb Hollandiai nyomtató papirosra 3 f. Valamivel alább való Holl. nyomtató papirosra 2 f. 30 kr. 2 Mappa az elsőhöz 20 kr. 2 Mappa a' két utolsóhoz 14 kr. Az elő-jelentést bé szedő Urak, a' kikről tellyes reménységünk van, hogy ezen hafznos tzelt elő-mozdítani igyekeznek, e'következendők: Bétsben a' M. Hírmondónak Írói. Debretzenben T' Szilágyi Gábor Professor. N. Enyeden T. Benke Mihály Prof.. B. Füreden T. Szép Gergely. Győröt T. Révay Miklós Prof. Gyulán Tek. Domokos Lőrincz Fő Nótárius. Kardfzagon T. Csató Gergely. Kassán N. érd. Battyányi János. Ketskémén T. Farkas János Prof. Kolosvárott T. Szatmári Pap Mihály Prof. Körösön T. Fodor Ger'son Prof. Lőszontzon T. Rozgonyi Prof. Maros-Vásárhelyen Tek. Aranka György. Miskoltzon T. Komjáti Abr. Prof. Pápán T. Márton István Prof. S. Patak. T. Bartzafalvi Szabó Prof. Pesten Mosótzí Institoris Gábor Könyvkötő, ki most állít fel egy Magyar Olvasó Kabinétet (Lectur Cabinet) a' Ketskéméti utzában. Szatmáron T. Tarczali Jósef. Sopronban T. Raits Prof. Szigeten T. Hari Prof. Uraknál. Az itt meg nevezetteken kívül, más Urak is gyűjthetnek Subscriberenseket, tsak Decemb, 1-ső napjára 1792 eszt. a' meddig t. i. tart a' név-bé szedés, azoknak neveit a' Mr. de Kerekes. ProM. Hírmondó à Vienne. frankón fel küldeni ne terhelteffenek. A' mi kötelelőségünk léfzen fáradságokért 's szivességekért nemesen eleget tenni. Ultrajectum 1-ső Jul. 1792. P. F. és a' Társóság.